

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeborg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel, 3 maart 2021

Uw brief van:
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 54.030/I/N

Betreft: beslismodel en visietekst gemeente Lede en Erpe-Mere

In zitting van 18 februari 2022 onderzocht de Nederlandse afdeling van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) een vraag om advies betreffende een beslismodel en visietekst van de gemeente Lede en Erpe-Mere aangaande de communicatie met anderstalige inwoners.

In haar e-mail van 17 januari 2022 heeft een ambtenaar van dienst Burgerzaken de VCT het volgende meegedeeld:

“Als lokale besturen (Erpe-Mere en Lede) zijn wij reeds geruime tijd bezig met het ontwikkelen van een taalbeleid in samenwerking met het Agentschap voor Integratie en Inburgering.

Een van de doelstellingen was het ontwikkelen van een beslismodel: hoe mondeling communiceren met anderstalige klanten.

Dit beslismodel (zie bijlage) is ondertussen klaar en goedgekeurd door het College van burgemeester en schepenen.

Vooraleer we effectief van start gaan met dit beslismodel willen wij graag uw advies hierover om er zeker van te zijn dat het beslismodel conform is aan de taalwetgeving.

Daarnaast willen wij graag een aantal zinnen uit onze visietekst laten vertalen en deze vertalingen integreren in een brochure en/of poster zodat anderstalige inwoners op de hoogte zijn van het gevoerde taalbeleid.

Deze brochure zou dan ter beschikking zijn aan de balies van de verschillende diensten in het gemeentehuis en de sociale dienst.

Ook hierover hadden wij graag uw advies gekregen.

Mogen wij als Nederlandstalige gemeente een brochure verspreiden aan een bepaalde doelgroep waarin, naast het Nederlands, enkele kernzinnen vertaald worden naar o.a. Frans, Engels, Duits, Roemeens, Pools, Arabisch en Spaans?

De visietekst vindt u eveneens als bijlage bij deze mail.

De rode draad in de ontwikkeling van dit taalbeleid is sensibilisering en motivering van onze anderstalige inwoners om Nederlands te leren en oefenen.

Indien u nog verdere informatie wenst dan hoor ik het graag.”

*
* *

1 Vaste adviespraktijk betreffende het gebruik van talen in communicatie met anderstalige inwoners

De gemeenten Lede en Erpe-Mere zijn plaatselijke diensten in de zin van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT).

Op grond van artikel 11, § 1 SWT stellen de plaatselijke diensten, die gevestigd zijn in het Nederlandse taalgebied, de berichten en de mededelingen die voor het publiek bestemd zijn uitsluitend in het Nederlands

Luidens artikel 12, eerste lid SWT gebruikt iedere plaatselijke dienst, die in het Nederlandse taalgebied gevestigd is, uitsluitend het Nederlands voor zijn betrekkingen met de particulieren, onverminderd de mogelijkheid die hem gelaten wordt aan de particulieren die gevestigd zijn in een andere taalgebied te antwoorden in de taal waarvan de betrokkenen zich hebben bediend.

Overeenkomstig artikel 3 van het decreet van 30 juni 1981 houdende aanvulling van de artikelen 12 en 33 van de bij koninklijk besluit van 16 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken wat betreft het gebruik van de talen in de betrekkingen tussen de bestuursdiensten van het Nederlandse taalgebied en de particulieren gebruiken de particulieren, de bedrijven inbegrepen, gevestigd in een gemeente zonder speciale taalregeling uit het Nederlandse taalgebied uitsluitend het Nederlands in hun betrekkingen met de plaatselijke diensten van het Nederlandse taalgebied waarvan de werkkring uitsluitend het ambtsgebied van gemeenten zonder speciale taalregeling betreft.

De VCT is er zich van bewust dat administraties en openbare diensten heden ten dage regelmatig in contact komen met een anderstalig publiek door de aard van de dienstverlening en door specifieke projecten die door hen worden ontwikkeld, in het bijzonder in het kader van integratie en inburgering. Het gebruik van vreemde talen, naast de SWT, kan dan wenselijk zijn.

De VCT heeft in haar rechtspraak aanvaard dat voor specifieke projecten een andere taal of talen kunnen worden gebruikt dan deze die door de SWT worden voorgeschreven (zie onder meer VCT-adviezen nrs. 49.138 van 30 juni 2017 en 47.055 van 18 september 2015). In de vaste rechtspraak van de VCT geldt deze uitzondering voor de plaatselijke diensten, en op

voorwaarde dat het een vertaling betreft en dat in de anderstalige teksten duidelijk aangegeven staat dat het een vertaling betreft. Ook moet de tekst eveneens in de opgelegde taal of talen beschikbaar zijn zodat het duidelijk is dat de inwoners over dezelfde informatie beschikken in de opgelegde taal of talen.

Deze vaste rechtspraak heeft als doel iedere uitzondering op de SWT te beperken tot hetgeen absoluut noodzakelijk is in het algemeen belang. Iedere uitzondering dient aldus zo veel mogelijk beperkt te worden in zowel omvang als tijd, aangezien het gebruik van vreemde talen enkel uitzonderlijk of als overgangsmaatregel kan worden toegestaan. In dit specifieke geval is het doel om de integratie van anderstaligen te bevorderen, wat op zich kan worden beschouwd als een bijzonder doel om het gebruik van vreemde talen te rechtvaardigen.

De Nederlandse afdeling van de VCT heeft al verschillende keren geadviseerd dat zij het gebruik van andere nuttige talen uitzonderlijk, beperkt en tijdelijk kan aanvaarden in de dienstverlening ten aanzien van de specifieke inwoners die zich in een eerste integratiefase bevinden en nog niet de gelegenheid hadden voldoende Nederlands te leren en te leren kennen (advies 47.049 van 22 mei 2015; advies 48.062 van 15 april 2016; advies 48.068 van 15 april 2016).

2 Brochure en/of poster zodat anderstalige inwoners op de hoogte zijn van het gevoerde taalbeleid

De verspreiding van een brochure en/of een poster over het gevoerde taalbeleid in andere talen heeft tot doel anderstalige inwoners te informeren over het gevoerde taalbeleid en daarmee de integratie van anderstaligen te bevorderen. Dit kan volgens de VCT worden beschouwd als een bijzonder doel om het gebruik van vreemde talen te rechtvaardigen.

De uitzondering wordt *in casu* beperkt tot hetgeen absoluut noodzakelijk is in het algemeen belang aangezien de verspreiding zich beperkt tot aan de balies van de verschillende diensten in het gemeentehuis en de sociale dienst en enkel gericht is tot een specifieke doelgroep, namelijk anderstalige inwoners die zich willen beroepen op de diensten van het gemeentehuis en de sociale dienst.

De Nederlandse afdeling van de VCT kan derhalve een gunstig advies verlenen om betrokken brochure en/of poster te stellen in andere talen.

3 Beslismodel

Het beslismodel stelt ten eerste dat elk gesprek begint in het Nederlands om de betrokken particulier een oefenkans te geven en elk gesprek eindigt in het Nederlands om te benadrukken dat de gemeente Lede een Nederlandstalige gemeente is.

Verder worden er mogelijkheden overlopen in welke ta(al)en het gesprek dient te verlopen en wordt de mogelijkheid tot een tolk weergegeven. In punt 2 staat onder ‘luistertaal’ het volgende vermeld: “Gebruik duidelijk en makkelijk Nederlands. De cliënt beantwoordt in een taal die wij begrijpen”, en in punt 3 onder ‘contacttaal of meertalige collega’ het volgende: “een contacttaal is een taal die zowel jij als de cliënt voldoende begrijpt en spreekt. In praktijk is dit vaak Engels of Frans”.

Tot slot verwijst het beslismodel naar de wetgeving en adviespraktijk van de VCT over het gebruik van andere talen dan de bestuurstaal ten aanzien van anderstalige inwoners.

Zoals hierboven gesteld, heeft de vaste adviespraktijk tot doel iedere uitzondering op de SWT te beperken tot hetgeen absoluut noodzakelijk is in het algemeen belang. Iedere uitzondering dient aldus zo veel mogelijk beperkt te worden in zowel omvang als tijd, aangezien het gebruik van vreemde talen enkel uitzonderlijk of als overgangsmaatregel kan worden toegestaan.

In casu, gaat het over een beslismodel waarin bevelen of richtlijnen worden gegeven in welke situaties een gemeenteambtenaar andere talen dan het Nederlands dient te gebruiken.

Zulk beslismodel houdt in dat het gebruik van vreemde talen niet meer uitzonderlijk is maar echter een structureel karakter krijgt.

Tot slot creëert betrokken beslismodel de indruk dat een gemeenteambtenaar de verplichting krijgt om ofwel passief ofwel actief vreemde talen te gebruiken in zijn betrekkingen met particulieren.

Luidens artikel 30 G.W. is het gebruik van de in België gesproken talen vrij. Het kan niet worden geregeld dan door de wet en alleen voor handelingen van het openbaar gezag en voor gerechtszaken. De SWT legt een ambtenaar van een gemeente gelegen in het homogeen Nederlands taalgebied de kennis en het gebruik van het Nederlands op en niet deze van andere talen (artt. 12, eerste lid en 15, § 1 SWT).

Bovenstaande artikelen houden in dat een gemeenteambtenaar nooit de verplichting of zelfs de vraag vanuit het gemeentebestuur kan krijgen om ofwel passief ofwel actief andere talen dan het Nederlands te gebruiken in zijn betrekkingen met particulieren.

De Nederlandse afdeling van de VCT geeft derhalve een ongunstig advies over het beslismodel.